

Ἦσαν δὲ τὰ βήματα τῆς ὑπηρετίδος φερούσης ἐνδύματα τῆς κυρίας.

Ἐπρογεύθη ἐντὸς δέκα λεπτῶν καὶ εὐτρεπίσθη μετὰ πολλῆς ταχύτητος, διότι νευρικός τις ἐρεθισμὸς εἶχε καταλάβει αὐτήν. Ἀποφασίσασα ἅπαξ νὰ κρατήσῃ τὴν ἐπιστολὴν ἐγένετο φαιδρά. Καὶ ἐνῶ περιποιεῖτο αὐτὴν ἐνδυομένην ἡ ὑπηρετίς, αὐτὴ ἔλεγε κατ' ἰδίαν·

— Εἶναι καὶ ποιητής!

Καὶ κατ' ἀρχάς μὲν εἶχεν ἀποφασίσει νὰ περιμείνῃ τὸ ἑσπέρας ὅπως ἀναγνώσῃ τοὺς στίχους· ἀλλὰ δὲν ἐδυνήθη νὰ φυλάξῃ τὴν ἀπόφασιν· διότι ἐνῶ ἡ ὑπηρετίς ἐξῆλθεν ἵνα ἴδῃ ἐὰν ἦτο κάτω ἡ ἄμαξα, ἀνέσυρε τὴν ἐπιστολὴν καὶ ἀνέγνω τοὺς ἐφεξῆς στίχους γεγραμμένους ἰταλιστί·

« Εὐλογημένη ἡ ἡμέρα, τὸ ἔτος, ὁ μῆν, ὁ χρόνος, ἡ ὥρα, ἡ στιγμή, ὁ ὠραίος τόπος, ἡ εὐτυχὴς χώρα ὅπου οἱ ὀφθαλμοί της κατέκτησαν τὴν καρδίαν μου.

» Εὐλογημένον καὶ τὸ τραῦμα, καὶ τὸ μειδίωμα καὶ τὸ βλέμμα τὰ ὁποῖα μὲ θέλγουν καὶ μὲ ἀναλίσκουσιν.

» Εὐλογημένοι καὶ οἱ στεναγμοὶ τοὺς ὁποῖους διασκορπίζω εἰς τὸν ἀέρα καλῶν τὴν κυρίαν μου, εὐλογημένα καὶ τὰ δάκρυα καὶ αἱ φωναὶ μου καὶ αἱ ἀόριστοι ἐπιθυμίαι μου!

» Εὐλογημένοι καὶ οἱ στίχοι τοὺς ὁποῖους μ' ἐμπνέει, δι' ὧν ψάλλω αὐτήν, εἰς μόνον αὐτοῦς ἀρεσκόμενος.»

— Ὠραιότατοι! εἶπε καθ' ἑαυτὴν ἐρυθρίασασα.

Καὶ ὡς γαλῆ ἦτις, πρὶν ἢ βυθίσῃ τὴν γλῶσσαν της εἰς τὸ γάλα, περιφέρει τὸ βλέμμα ὅπως βεβρωθῇ μή τις τὴν βλέπῃ, εἶδε καὶ αὐτὴ περίξ, καὶ πεισθεῖσα ὅτι οὐδεὶς ἦτο ἐκεῖ ἀνέγνω καὶ δεύτερον τοὺς στίχους καὶ ἐφύλαξε μετὰ ταῦτα εἰς τὸ θυλάκιόν της.

— Θὰ τοὺς καύσω, εἶπεν ἀπόψε, καὶ ἂν κατὰ τύχην ἀπαντήσω καθ' ὁδὸν τὸν ποιητὴν θὰ τὸν ἴδω εἰς τρόπον ὥστε νὰ εἶναι ἄλλοτε ὀλιγώτερον αὐθάδης.

— Κυρία, εἶπεν ἐλθοῦσα ἡ ὑπηρετίς, τὸ ὄχημα εἶναι ἕτοιμον.

— Ἄς ὑπάγωμεν, ἀπεκρίθη. Καταβαίνουσιν δὲ ἀπήντησε τὸν ἀναπόφευκτον μοναχὸν τῶν ἰταλικῶν ξενοδοχείων ἐπαιτοῦντα, καὶ ἔδωκεν αὐτῷ χρυσοῦν νόμισμα.

(Ἐπεταὶ συνέχεια.)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Ν. ΛΕΒΙΔΗΣ.

Τὴν ὃ τοῦ μεσοῦντος ἐπλήρωσε τὸ κοινὸν χρέος ὁ Κωνσταντῖνος Λεβίδης, συντάκτης ἐπὶ δύο καὶ τριάκοντα ἔτη τῆς *Ἑλπίδος*. Ἀπασαί αἱ τε ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τῆς Ἑλλάδος ἐκδιδόμεναι ἑλληνικαὶ ἐφημερίδες ἐξύμνησαν τὴν δημοσιογραφικὴν ἀρετὴν τοῦ ἀποθανόντος, τινὲς δὲ καὶ τὸν ἀρχῆθεν βίον αὐτοῦ ἠξίωσαν νὰ ἱστορήσωσιν. Ἀλλὰ καθὼς ὁ κεραυνός, πρὶν ἢ διαγράψῃ εἰς τὸ στερέωμα τὴν φλογερὰν αὐτοῦ τροχίαν, πηγνύεται σιωπηλῶς καὶ λεληθότως μετὰ ξυπικνοῦ νέφους, αἴφνης δὲ ἀναπηδῶν ἀναφλέγει τοὺς οὐρανοὺς καὶ καταπίπτει πυρσοβολῶν καὶ ἀκατάσχετος, οὕτω καὶ τοῦ Κωνσταντῖνου Λεβίδου ὁ βίος χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἐχάραξε τὰς πρώτας γραμμάς τῆς ἐφημερίδος αὐτοῦ.

Καὶ ἡμεῖς, ζῶντος ἐτι τοῦ ἀνδρός, ἐλάβομεν ἀφορμὴν νὰ γράψωμεν ἐν παρόδῳ ὀλίγα μὲν, ἀκριβῶς ὅμως ἐξεικονίζοντα τὴν περὶ τὸ δημοσιογραφεῖν αὐτοῦ ἐμπειρίαν. « *Le rédacteur, εἶπομεν, de l'Espérance, ressemble à ces preux du moyen-âge qui plantaient avec audace leur écusson pour combattre à outrance contre tout venant. Sa pensée vigoureuse et nette forme avec une merveilleuse facilité des plans; sa parole est une catapulte, et ses opinions sont lancées comme des bombes; il aime l'orage, le combat, la fatigue et n'est heureux que dans la bourrasque; le repos serait sa mort. Les questions les plus difficiles lui sont familières; il les comprend et en déduit avec succès des conséquences. Confiant dans son intuition rapide qui lui révèle les côtés faibles de ses adversaires, il les attaque sans pitié et sait à peine modérer son ardeur; souvent même emporté par elle au fort de la tempête, il oublie que l'onde qui bouillonne en écumant se renferme dans son lit (1).* »

Ναὶ μὲν πολλοὶ, καὶ ἐκ τῶν ἀρίστων, ἀφότου ἢ Ἑλλάς κατέκτησε τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῆς διεχειρίσθησαν τὸν δημοσιογραφικὸν κάλαμον· τῶν ἐν μακρίᾳ τῇ λήξει τριῶν πολιτικῶν μερίδων, τῶν διὰ ξενικῶν ὀνομάτων διακρινόμενων, τὰ δόγματα καὶ τὰς ἀξιώσεις ὑπεστήριζον ἐφημερίδες, τῆς συντάξεως τῶν ὁποίων μετέσχον καὶ αὐτοὶ τῶν μερίδων οἱ κορυφαῖοι. Ἀλλ' εἰ καὶ τινες ἐδείχθησαν ἐντριβεῖς περὶ τὴν ἐπιστημονικὴν συζήτησιν, περὶ τὴν λεγομένην ὅμως πολεμικὴν οὐδεὶς ἐγένετο ἀθλητικώτερος τοῦ συντάκτου τῆς *Ἑλπίδος*. Γεννηθεῖσα ἐπὶ ἀπολύτου

(1) *Le Spectat. de l'Orient*. Τόμ. Α', σελ. 39.

μοναρχίας και ἀνδρωθείσα ἐπὶ πολιτείας συνταγματικῆς, ἡ Ἑλπίς παρίστη μάρτυς ἐν τῷ διαστήματι τριῶν και ἐπέκεινα δεκαετηρίδων σπουδαιοτάτων γεγονότων, καθ' ἃ ὁ συντάκτης αὐτῆς ἀκλόνητος ὡς ὁ στρατιώτης ὁ γενναῖος ἀγρυπνῶν παρὰ τὴν σκοπιάν, ἀντελάβετο πάντων τῶν ζητημάτων ὅσα ἐκύλισεν ἀλλεπκλήλως τῶν πραγμάτων ὁ βῆθος εἴτε ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς ἐξουσίας και τοῦ βουλευτικοῦ βήματος, εἴτε ἀπὸ τοῦ στόματος τοῦ λαοῦ, τοῦ περιοδικοῦ λέγομεν τύπου. Οὐδεὶς δὲ ἐξεπλήρωσεν ἐπιτηδειότερον τὴν ἐντολὴν ταύτην, ἐντολὴν ἐντιμότητην μὲν ἀλλὰ και ἀκρότομον ὡς σκόπελος, εἰς ἣν εὐάριθμοι οἱ μὴ ἐγχρίπτοντες ἐφημεριδογράφοι διότι ἀναλαβόντες τὸ βαρὺ και ἐπικίνδυνον ἔργον νὰ γίνωσιν ὄργανα ἅμα δὲ και διδάσκαλοι και ὀδηγοὶ τοῦ λαοῦ, ὀφείλουσιν ἐνεδρεύοντες ἀδικόπως νὰ ἔχωσι καθ' ἑκάστην, καθ' ὥραν, κατὰ στιγμήν τὸν ὀφθαλμὸν προσηλωμένον πρὸς πάντα, νὰ διηλώσῃ περι παντός, και νὰ αἰσθάνωνται πᾶν αἰσθημα τοῦ λαοῦ ἐκείνου. Καὶ εὐγενῆς μὲν, εὐγενέστατος ὁ βίος αὐτῶν, διότι ἀνακλισκόμενος ἀναλίσκεται ὑπὲρ τῆς πατρίδος, τῆς ἐλευθερίας, τῆς δικαιοσύνης, εἰς ἃς ὁ ἐντιμος δημοσιογράφος ἀφιεροῖ και νοῦν και ψυχὴν και χρόνον· ἀλλ' ὅποσον ἀκανθοφόρος και στυγερός! ὅποσον ἀναμοχλεύει και τὰς ἰσχυροτάτας φύσεις, τὰς φύσεις δηλαδή τὰς ἐχούσας εὐαισθησίαν και συνείδησιν! Ἡναγκασμένος ν' αὐτοσχεδιάζῃ αἰωνίως ὁ δημοσιογράφος τήκεται τὴν διάνοιαν, και μόντης ἀμοιβῆς ἀξιοῦται τῆς εὐνοίας μιᾶς στιγμῆς, τῆς ἐπευφημίας μιᾶς ἡμέρας! Εἶδὲ και μεταβάλλονται τὰ πλήθη, αὐτοῦ τὸ αἰσθημα μένει ἀναλλοίωτον.

Και ὁμοῦς ὁ συντάκτης τῆς Ἑλπίδος κατεκρίθη πολλάκις ὅτι μετεβλήθη. Τὸ καθ' ἡμᾶς, εἰ και ἔχομεν τὸ δικαίωμα νὰ εἰπώμεν μετὰ τοῦ Γκυζῶ, ὅτι τὰ μαθήματα τῆς πείρας δὲν εἶναι ἀστάθεια, ὅτι ὁ και τῶν σοφωτέρων σοφώτερος χρόνος ἀποκαλύπτει ἀληθείας τὰς ὁποίας ἀγνοοῦντες προτοῦ ἐπλανώμεθα, ἀρκούμεθα ν' ἀνευθυμίσωμεν ὅτι τὸ ἐπικρατέστατον τῶν αἰσθημάτων τοῦ Κωνστ. Λεβίδου ἦτο τὸ μεγαλεῖον τῆς πατρίδος. Ἀναδιφῆσατε τοὺς τριακονταδύο ὀγκῶδεις τόμους τῆς Ἑλπίδος, και οὐδὲ σελίδα θέλετε ἀπαντήσει εἰς ἣν νὰ μὴ παριστᾷ αὐτὸ ὡς τὴν μόνην εὐδχιμονίαν, τὸν μόνον ὄρον τῆς ὑπάρξεως τῆς Ἑλλάδος, και νὰ μὴ ἐκζητῇ αὐτὸ διὰ παντός τρόπου. Πολυετής και ἀμείλικτος πολέμιος τῆς κυβερνήσεως τοῦ Ὄθωνος, ἠσπᾶσθη μετὰ σπουδῆς και μετ' ἐνθουσιασμοῦ ὑπεστήριζεν αὐτὴν ἅμα πεισθεὶς ὅτι ἐμερίμνα εἶπερ τις ἄλλος ὁ ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἑλλήνιος ἐκεῖνος βασιλεὺς περὶ τοῦ μεγαλείου τῆς πατρίδος· διότι ἐγίνωσκεν ὅτι χωρὶς τῆς εὐλιχρινούς και δραστηρίας ἐνεργείας τοῦ ἡγεμόνος τοῦ

ψυχίου τούτου τῆς Ἑλλάδος, δυσκολωτάτη και βραδυτάτη ἢ τῶν ἐθνικῶν πόθων ἐκπλήρωσις.

Και δὲν περιωρίζοντο αἱ ἐνεργεῖαι αὐτοῦ εἰς μόνον τῆς Ἑλπίδος τὸ κήρυγμα. Ἐπὶ πολλά κατὰ συνέχειαν ἔτη ὄμας ἀνδρῶν φιλελευθέρων, πεπαιδευμένων, τολμηρῶν τὴν καρδίαν και ἐπηρμένων τὸ φρόνημα συνήρχοντο καθ' ἡμέραν εἰς τὸ σπουδαστήριον αὐτοῦ, ἐν ᾧ ἔκειντο ἀναμῖξ βιβλία και ἐργαλεῖα, γραφίδες και ζῶα κατοικίδια, σπόροι και εἰκόνες, φέροντες ἕκαστος τὸν ἔρανον τῶν ἰδίων σκέψεων και τὴν ὑπόσχεσιν τῶν ἰδίων ἀγώνων ὑπὲρ τοῦ μεγαλείου ἐκείνου. Ὁ Κωνστ. Λεβίδης δὲν εἶχε μὲν τὸν προφορικὸν λόγον εὐφραδῆ και παλυχεύμονα ὅσον και τὸν γραπτὸν, εἶχεν ὁμοῦς τὸν νοῦν δεξιὸν και ἐγκρατῆ πραγμάτων· διὸ ἐκλέγων τὴν ὀρθοτέραν τῶν προτάσεων ἀνέτεμεν αὐτὴν εὐφυῶς, ἐτροπολόγει, ἔθετεν εὐστόχως τὸν δάκτυλον ἐπὶ τὸ ἐφικτὸν ἢ τὸ ἀνέφικτον, ἢ ἐπέφερεν ἄλλην σπανίως ἐξελεγχθεῖσαν σφαλεράν. Δυσκόλως δὲ σήμερον, ὅτε τὰ πάθη ἐζήθησαν εἰς τὸ ἄκρον και τὸ ἴδιον συμφέρον προηγεῖται τοῦ κοινοῦ, πιστεύομεν ὅτι ἡ ὀμήγυρις ἐκεῖνη διελύστο μετὰ τρεῖς ἢ τέσσαρας ὥρας ὀμόφωνος και χαίρουσα ὁσάκις ἀπητοῦντο παρὰ τῆς φιλοπατρίας τῶν μελῶν αὐτῆς και θυσίαι πραγματικώτεροι.

Και μετὰ τινὰ δε ἔτη, ὅτε ἡ ἐνότης τῆς Ἰταλίας ἀνεζωπύρησε και παρ' ἡμῖν τὸ αἰσθημα τῆς ἐνότητος τῆς Ἑλλάδος, οὐδεὶς ἐμόχθησε συντονώτερον αὐτοῦ, ἐκθέντος ἐγγράφως γνώμας, ἐπιχειρήσαντος ἀποδημίας και ὑποβαλόντος σχέδια, ἃ τινὰ ἂν ἐγίνοντο ἐγκαίρως δευτὰ, πιθανὸν ὅτι και ὁ μέγας σκοπὸς ἐστεφανοῦτο, και τὰ καθεστῶτα δὲν ἀνεσειόντο.

Πρὸ τῆς πεποιθήσεως ὁμοῦς ἐκείνης ἡ ἀνηλεῆς τῆς Ἑλπίδος κοπῆς, καταπεσοῦσα ὡς πέλεκυς ἐπὶ τὰς ρίζας τῆς βασιλείας, ἠκρωτηρίασεν αὐτάς· οὐδὲ ἀρνούμεθα ὅτι εἰς τὴν διατάραξιν τῶν πνευμάτων και τὴν πικρασκευὴν τῶν ἐπαναστάσεων συνετέλεσεν ἡ ἀκράτητος αὐτῆς ἀντιπολίτευσις· διὸ και ὁ συντάκτης αὐτῆς ὠμολόγει τὴν ἰδίαν εὐθύνην· ὠμολόγει ἐπὶ τέλος μετὰ πικρὰν πείραν, ἀφοῦ και αὐτὸς ἐγένετο θῦμα τῆς βίας, ὅτι δολοφονοῦμεν τὴν πατρίδα ἐπιδιώκοντες δι' ἀναστατώσεων και ἀνατροπῶν τὴν βελτίωσιν τῶν τῆς πολιτείας. « Vous autres Français, ἔλεγε πρὸς τὸν Montesquieu ὁ Chesterfield μεμφόμενος τὸ φιλοτάραχον και νεωτεροποιὸν τοῦ γαλλικοῦ ἔθνους, vous autres Français vous savez faire des barricades, mais vous n'élevez jamais des barrières. » Τῆς μορφῆς αὐτῆς ἐγένοντο δυστυχῶς και οἱ Ἕλληνας ἄξιοι, οἱ τινες και τοὶ ἀείποτε φέρουσι διὰ στόματος τὰ παραδείγματα τῶν Ἀγγλων, οὐδέποτε ὁμοῦς συγκα-

τατίθενται καὶ νὰ διορθώσωσιν ὅπως αὐτοὶ τὰ ἡμικρ-
τημένα δι' εἰρηνικῶν μεταρρυθμίσεων. Καὶ θείας
ιδέας τὸν θρίαμβον ἀνέχῃ σκοπὸν ἢ βιαία μετα-
βολή, παρακολουθοῦσιν αὐτὴν κτηνώδη πάθη καὶ
καταχρήσεις ἀποτρόπαιοι ἀτιμάζουσαι τὸν ἀγῶνα
καὶ ἐξολοθρεύουσαι τὰ δικαιώματα ὑπὲρ ὧν ἐγένετο.
Ποῦ δικίωμα, ποῦ τάξις, ποῦ ἀρχή, ποῦ νόμος τὸν
Φεβρουάριον καὶ τὸν Ἰούνιον τοῦ 1863 ἔτους; «Ἐάν
δὲν ποτίσῃ ἄφθονον αἶμα τὸ δένδρον τῆς ἐλευθερίας,
ἱεροκήρυττόν τινες δαιμονιώντες, τὸ δένδρον θέλει
ξηρανθῆ.» Ἀλλὰ πρὸς δόξαν τοῦ ἐλληνικοῦ ἔθνους,
τὸ σιτανικὸν αὐτὸ σάλπισμα κατεταρταρώθη ἐκεῖ
ὅθεν ἀναβάν ἠγωνίσθη νὰ μολύνῃ τὸ πρόσωπον τῆς
Ἑλλάδος.

Ὁ Κωνσταντῖνος Λεβίδης διέτριβε τότε εἰς τὰ
ξένα, ἐξορισθεὶς διότι ἐπεζήτηε μετὰ τοῦ βασιλέως
Ὀθωνος τὸ μεγαλεῖον τῆς πατρίδος. Ἐπανελθὼν δὲ
μετὰ κχιρὸν ἐνόμισε κχιθῆκον νὰ ἐπανέλθῃ καὶ εἰς
τὴν ἀρχίαν θέσιν, καὶ ἐγκαρτερῶν εἰς τὴν δημοσιο-
γραφίαν νὰ συμπυκνώσῃ πάσας αὐτοῦ τὰς δυνάμεις
εἰς τὴν καταστολὴν τοῦ ἐπαναστατικοῦ κύματος καὶ
τὴν ἀνανέωσιν τῶν ἐνεργειῶν τῶν ὁποίων τὸ νῆμα
εἶχε διακόψει ἡ ἐπανάστασις· ἀλλ' ὁ θάνατος ἐπελ-
θὼν ἀδυσώπητος ἔθετο τέρμα εἰς τοὺς ἀγῶνας αὐ-
τοῦ, καὶ ἐστέρησε τὴν μὲν δημοσιογραφίαν τοῦ με-
γαθυμοτάτου τῶν στρατιωτῶν αὐτῆς, τὴν δ' Ἑλ-
λάδα θερμουργοτάτου ἐραστοῦ τοῦ μεγαλείου τῆς
πατρίδος.

N. Δ.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΣΟΥΤΣΟΣ.

Ὀλίγας ἡμέρας μετὰ τὴν εἰς τὰ ἄνω μετὰστασιν
τοῦ συντάκτου τῆς *Ἑλπίδος* προεπέμφθη εἰς τὸν
τάφον καὶ ἕτερον γνωστὸν τέκνον τῆς Ἑλλάδος, ὁ
Παναγιώτης Σούτσος. Καὶ περὶ αὐτοῦ διέλαβεν ὁ
περιοδικὸς τύπος, ἀναπολήσας τὴν ποιητικὴν εὐ-
φυίαν τοῦ πατρὸς τοῦ *Ὀδοιπόρου*, καὶ μεμφοθεὶς
τὴν ἐξουσίαν ὅτι ἀφῆκεν αὐτὸν νὰ καταλύσῃ ἐν με-
γίστῃ πενίᾳ τὸν βίον.

Καὶ ὅτι μὲν τοῦ Παναγιώτου Σούτσου τὰ ἐκδε-
δομένα ἔπη μαρτυροῦσι τὴν ποιητικὴν αὐτοῦ ἀρετὴν
οὐδεὶς ὁ ἀντιλέγων. Καθ' ἡμᾶς ὅμως ἡ κυριωτέρα
αὐτῶν ἀξία δὲν εἶναι ἡ τῆς ποιήσεως, ἀλλ' ἡ τῆς
ἐπιδράσεως εἰς τὸ δημόσιον πνεῦμα καθ' ὃν χρόνον
ἐποιήθησαν· διότι, καθὼς καὶ πρὸ τριῶν ἐτῶν ἐλέ-
γομεν περὶ τῶν ἔργων αὐτοῦ τούτου τοῦ Σούτσου,
«ἡ ἐκ τῶν πονημάτων δόξα μετρεῖται κατ' ἀναλο-
γίαν τοῦ βαθμοῦ τῆς ὠφελείας ἧς ἐγένοντο πρό-
ξενα» (1) ἔστωσαν δὲ εἰς παράδειγμα τὰ ἄσματα

τοῦ Τυρταίου, ἃ τινες δὲν ἤθελον ἀπαθανατισθῆ βε-
βαίως ὅσον ἀπεθανατίσθησαν, ἀν δὲν ἀνέφλεγον τὴν
ἀνδρίαν καὶ δὲν ἐνίσχυον τοὺς βραχίονας τῶν Λα-
κεδαιμονίων ὥστε νὰ κατατροπώσωσι τοὺς ἐχθροὺς
αὐτῶν.

Τοιοῦτό τι συνέβη καὶ ἐπὶ τῶν ἀδελφῶν Σούτσων.
Ναὶ μὲν ἡ ποίησις δὲν ἦτο ἄγνωστος καὶ πρὸ αὐτῶν
μεταξὺ τῶν Ἑλλήνων, διότι πολλοὶ τῶν ἐν Κων-
σταντινουπόλει καὶ ἀλλοχοῦ, οἷοι Χριστόπουλος,
καὶ Βιλαρᾶς, καὶ Ρίζος ἔγραφον, καὶ οὐχὶ ἀδοκίμως,
διὰ μέτρων· ναὶ μὲν τὰ κλεφτικὰ ἄσματα, διηγού-
μενα συνήθως ἀνδραγαθίας, ὑπέθαλπον τὸν πρὸς τὴν
ἐλευθερίαν ἔρωτα, ὁ δὲ Ρήγας καὶ ὁ ἔνθους τοῦ
Τί καρτερεῖτε ποιητῆς, διὰ τῶν περιωνύμων αὐτῶν
ἐγερτηρίων ἐκλόνησαν πρῶτοι τὰ θεμέλια τῆς ἀλ-
λοφύλου ἐξουσίας· ὅμως ἀπὸ τοῦ 1824 ἔτους πάντα
μετεβλήθησαν, καὶ καιροὶ καὶ πράξεις. Τὸ πῦρ, τὸ
ὁποῖον ὑπενέμετο προτοῦ τὰς καρδίας ἐξεργάγη φλο-
γερὸν, αἱ δὲ φλόγες αὐτοῦ ἦτο ἐπάναγκες νὰ δια-
τηρηθῶσι, δὲν λέγομεν ἄσβεστοι, διότι οὐδέποτε
σβέννυνται εἰς τὰς ἐλληνικὰς ψυχὰς, ἀλλὰ ἀκμαίαι.
Τοὺς πατέρας ἡμῶν κατεκίλουν ὄνειρα καὶ ἔθοσκον
ἐλπίδες· διὸ ἡ ποίησις αὐτῶν ἦτο ἐν γένει λιγύ-
φθογγος, θρηνώδης, ἐλεγειακὴ· σήμερον ὅμως ὅτε
τὰ ὄνειρα διελύθησαν καὶ αἱ ἐλπίδες ἐγένοντο πράγ-
ματα, ἀπρητεῖτο ἀνδρική, ῥαγδαία, πυρίκαυστος,
γοργὴ ὡς κεραυνός, ὅπως ἐξορμᾷ τὰς καρδίας, καὶ
ἐξυμνῆ τὰ ἀνδραγαθήματα, καὶ παραμυθῆ ἢ μᾶλλον
ἀναφλέγη ἐν συμφοραῖς τὸ θάρρος. Τοῦ Σολομοῦ ὁ
ἕμνος, τοῦ Ζαμπελίου αἱ τραγωδίαι ἐδείκνυον μὲν
ὅτι ὁ Ἑλικὼν δὲν εἶχε χερσωθῆ κατακράτος, διὰ
τὸ εἶδος ὅμως αὐτῶν καὶ τὴν ἔκτασιν δὲν ἐπανε-
λαμβάνοντο εἰς τὰ στρατόπεδα, δὲν ἐψάλλοντο καὶ
καθ' ὁδὸν, καὶ κατ' οἶκον, καὶ εἰς τὰ συμπόσια ὅπως
τὸ *Ὡς πότε παλληκάρια* καὶ τὸ *Τί καρτερεῖτε*, καὶ
διὰ τοῦτο δὲν ἐξῆπτον τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦ πολε-
μιστοῦ.

Οἱ Σούτσοι ἐλθόντες τὸ 1826 ἔτος εἰς τὴν ἀγω-
νιζομένην Ἑλλάδα, ἐκόμισαν μεθ' ἑαυτῶν τὴν ποίησιν
τὴν ἐξεγείρουσαν καὶ εἰς συμπόσια, καὶ εἰς οἰκογε-
νείας, καὶ εἰς στρατόπεδα τὸ αἶσθημα. Αἱ σάτυροι
τοῦ Ἀλεξάνδρου μαστιζοῦσαι τὴν κατάχρησιν ἀνε-
πτέρουν ἐν ταύτῳ καὶ τὸ φρόνημα, καὶ διὰ τοῦτο
πάντες ἀπήγγελλον ἐκ στήθους τοὺς ὠραιότερους
στίχους αὐτῶν. Τοῦ Παναγιώτου Σούτσου τὸ *Τρα-
γοῦδιον εἰς τὴν πτώσιν τοῦ Μεσολογγίου*, εἰναι
μὲν τὰ δάκρυα ἐπὶ τῇ ἀνεκέστῳ συμφορᾷ, ἀλλὰ
καὶ παρῶρα τοὺς ἐπιζῶντας εἰς νάκ κατωρθώματα.

Ἐάν οἱ ἀδελφοὶ Σούτσοι ἐνέμενον ὡς ὁ Béranger,
τὸν ὁποῖον ἐμιμήθησαν θαυμασίως, εἰς τὸ εἶδος
τοῦτο τῆς ποιήσεως, καὶ δὲν ἐθήρευον φιλοδοξοῦν-
τες τὴν ἀπὸ τῆς ἐποποιΐας καὶ τῆς δραματικῆς φή-

(1) Πανθ. Τόμ. ις', σελ. 71.